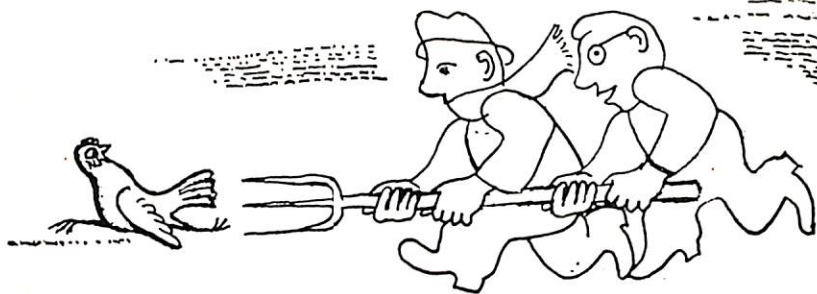

Iljaz
Kapxhiu

**Firma
e parë**
**Tregime
e shica
humoristike**

SH-32

K 30

Ijaz
Kapxhiu

Firma
e parë

Tregime
e skica
humoristike

32728

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

Porta me qemer

Në lulishten e vogël para pallatit ulen shpesh në stola me ndonjë kolopuç në prehër, pleq kokëbardhë dhe gojëmbël. Ç'gjë e bukur kur bashkohen dy mosha aq larg njëra-tjetrës. Të vjetrit nisin e t'i tregojnë ndodhitë si të kenë ngjarë dje dhe jo më vite të shkuara...

— Hë, Halim, për kokën tënde, na e trego atë punën e portës me qemer, ashtu si di ti, — i lutet njëri vërsnikut të tij, duke i fërkuar kokën qimeverdhë kolopuçit që ka në prehër, pa u shqetësuar fare pse vogëlushi luan me mustaqet e tij pisë të zeza.

— Po ç'të tregosh!... Ç'të kujtosh të ikurit e paemër, se të këllasin datën kur i kalon ndër mend. Ajo kohë ata kërkonte, or vëllezër. Mos na hapni barkun me ta, por bënani ndonjë llaf për të qenë, — ua kthen Halimi me të qeshur.

— Jo, jo, ne atë duam, se zbavitemi ca kur i kujtojmë, — ngulin këmbë shokët e tij në një gojë.

Halimi, si e sheh që ata nuk i ndahen, kollitet nja dy herë nën zë dhe nis të tregojë:

— Epo ç't'ju them unë... Ç'nuk e zë të ziun njeri në jetë dhe nuk e heq! Nga i ligu ruhu sa s'të ka zënë, përndryshe prit ku do të qëndrojë... Edhe puna ime ashtu erdhi, nga i ligu.

Unë atëherë isha rreth të njëzetepesave dhe më detyruan të votoja, pa nuk më shkonte në mend kurrë se edhe unë mund të votoja. As që e dija ç'do të thoshte.

Fshatit Bersakë, të futur midis dy përrenjve mes kodrash, ia prishi qetësinë e mëngjesit Alem Pipa, dalë nami për zë të fortë deri në fshatrat përreth, i cili kishte hipur në vendin më të ngritur, nga dukeshin si në pëllëmbë të dorës të gjitha lagjet e fshatit, me ato shtëpitë e ndërtuara me gurë të bardhë e mbuluar me dërrasë dhe thërriste:

«Në të thyer të ditës mblidhuni te lëmi i Fetiut! Kryeplaku do të na japë një myzhdë. Nga çdo derë të vijë patjetër një burrë! Dëgjoni mirë këtë radhë, se unë nuk thërres më! Mblidhuni te lëmi i Fetiut në të thyer të ditës!» Fjalët e fundit mezi i dëgjuam, se iu trash gjuha derëziut. Unë isha ngritur nga rrobat dhe kisha dalë në avlli të shtëpisë e mbanja vesh. Im atë, me të dëgjuar të thirrurën e tij, më bëri zë të futesha brenda dhe të ulesha në vatër, ku ai vetë po rrinte i shtrirë prej dilësh, se e mundonte një i flamosur reumatizëm.

— Dëgjo këtu! — më tha. — Të shkosh në atë mbledhjen që bëri zë Alemi! Atje vetëm do të dëgjosh çfarë do të thuhet dhe të

mos këmbesh fjalë me njeri, se ndryshe të nxij brinjët, more vesh? Mora thuaj, — tha im atë dhe zëri i tij humbi në qerestenë e pambuluar të dhomës, me një dritare nga lind dielli.

— Mora, baba, — iu përgjigja unë dhe i çuditur ngula vështrimin në fytyrën e tij të egërsuar si asnjëherë. Nuk foli më dhe u kthye në krahun tjetër. T'i flisja, keq! Të mos i flisja, keq!... Ato fjalë, «të nxij brinjët», më bënë ta kyçja gojën dhe të dilja jashtë për t'i hedhur një grusht ujë fytyrës.

Derisa vajti ora që tha Alemi, ngrita dy mure të rrëzuara në Selishtë, se u kishin rënë gurët në arën e Isufit të Qamilit dhe ky na kishte thënë disa herë që t'i hiqnim, pasi i rëndonin arës; dhe e dini mirë ju, që për një gur, në atë kohë bëheshin varre... Në kohën e duhur u gjenda te lëmi i Fetiut. Aty ishte mbushur plot me burra të ulur mbi dërrasat e lëmit. Një erë djerse të shponte hundën! Megjithëse hyra pa u ndier, nuk u shpëtova dot syve të të mbledhurve.

— Ooo, na erdhi i biri i Hamzos!...

— Po si je, mor i biri i Hamzos?

— Afrohu te babai dhe ndize një herë këtu!

— Ke baba të mirë, prandaj ngjaji, lanet...

— Nuk na lënë hallet të vijmë ta shohim ndonjë copë herë, po, kur të kthehesh në shtëpi, thuaji të fala dhe të na i falë kusuret. Na u shëroftë së shpejti, se na dhimbset... Është burrë i mirë.

Ndërsa këmbëshin fjalë e kutitë e duhanit, erdhi kryeplaku. Ai ishte shaluar në një gomar të mbajtur mirë, këmbët i ciknin në tokë; mbrapa tyre i nipi i gjatë e verdhacak

deri tek ai, me një vëth të varur në veshin e djathtë, ngiste gomarin me bishtin e naxhakës. Vaip e quanin veshshpuarin e kryeplakut. Avash-avash kryeplaku i zbriti gomarit, si t'i kishte këmbët tërë plagë, i mbajtur për krahu nga i nipi dhe u ul mbi shilten që e hoqën nga samari. Pa këmbyer llaf me njeri, mori fjalën:

— Ju kam thirrur këtu të caktojme një nga fshati se më të dalë të muajit që jemi brennda, allaturka e kam llafin, do të shkojë të votojë në prefekturë për deputetin tonë, zotin Shaban, iu shtoftë ymri dhe i ngjaftë i biri. Bërsaka, më të mirë se Pajo Haberin, nuk ka tjetër njeri. Prandaj unë them që ai duhet të niset për atë punë, se edhe ia ka marrë dorën. Jam i mendjes se jeni në një mendje me mua, — foli kryeplaku, duke kruar zverkun dhe nguli shikimin në strumbullarin e lëmit. — Pajon e kemi edhe të gojës edhe të besës, ai na ka nderuar edhe në votimet e para, prandaj shpejt e shpejt bëjmë atë adetin dhe të shkojmë nëpër shtëpitë tona.

Të gjithë i mbërthen heshtja. Shtëllunga tymi dalin nga çibukët dhe marrin përpjetë qiellit, duke humbur formën e ngjyrë. Asnjë nuk e hap gojën për të dhënë pëlqimin.

— Hë, thoni, të vejë Pajua?... — foli kryeplaku dhe duke parë që s'po ndihej njeri, i bëri zë nipit të bënte hazër gomarin.

Heshtjen e prishi Qaniu i Xhikes, plak i nderuar në të gjithë fshatin për drejtësi fjale, i ulur në rreshtin e parë, ballë për ballë kryeplakut. Kishte trup të mbushur, një fytyrë të rrahur e kockëdalë dhe lara e punuar me lesh deleje e dhie, e ngjyer me lëng arre, e bënte

edhe më fisnik... Si u mendua një copë herë ashtu në këmbë, duke shikuar tërë Bërsakën, mori të flasë:

— Zoti kryeplak, të paçim! Ai Pajua, që the zotrote, është i mirë dhe vazhdoftë si e ka nisur, se goja dhe besa që ka do t'i bëjnë vend një ditë. Vërtet që ka vajtur e ka votuar për ne dhe na ka nderuar fshatin, por unë këtë radhë mendoj ta ndërrojmë Pajon me një tjetër. Të dërgojmë në vend të tij djalin e Hamzos, Halimin... Dhe të gjithë këta që janë mbledhur në lëmin e Fetiut, them unë, o kryeplak, do të jenë me mendjen time. Kaq kisha unë për të thënë, se zotrote mund të kesh ndo një punë me axhale.

U ul, që thoni ju, si i çliruar nga një peshë e rëndë, duke i bërë shenjë Reizit të Durkës t'i hidhte kutinë për të mbushur një çibuk duhan. Ai që ndodhej pranë tij, i rregulloi larrën në shpatulla.

Kryeplaku tundi nja dy herë kokën djathlas e majtas dhe iu drejtua Qaniut:

— More Qani, më duket se u talle me mua... Të përfaqësojë fshatin tonë i biri i Hamzos, ... për mua nuk është hiç e mirë! Halimi me Pajon është ku e ku! Këtu ka burra dhe nuk do të dërgojmë djalovinë të votojë për fshatin... Duhet një burrë dhe burrë më të mirë se Pajua në Bërsakë nuk ka tjetër, o Qani.

— Ai të vejë, ai që tha Qaniu, — thanë të gjithë, duke ngritur duart lart, në rrugën e tymit të çibukëve. — Jepi kartën që i takon dhe caktoji ditën për të shkuar të votojë.

Kryeplaku donte të fliste, por e mbytën zërat e shumtë. U çua menjëherë në këmbë, si ta kishte kafshuar gjësend dhe foli fort:

— More, a jeni në terezi?!...

— Jemi, jemi në terezi sa s'ka ku të vejë më...

— Të shkojë Halimi për të votuar?!...

— Të shkojë që ç'ke me atë punë.

— Mirë, mirë, me kaq e mbyllim mbledhjen, — foli kryeplaku me gjysmë zëri, ndërsa Pajua i kishte vajtur pranë. — Lajmërojeni atë djalin e Hamzos të më takojë mua, por këtu do të jeni, dhe do ta shikoni që do të na turpërojë fshatin.

— Është këtu djali i Hamzos, — foli një zë i fortë.

— Është këtu, ë! ... Paska bërë fshatin për vete yt atë, or Halim!

Mezi e përmbajta veten e do t'i isha kthyer vënçe, po m'u kujtua beja e tim eti dhe heshta.

— Mirë, meqenëse të dashka fshati, edhe unë do të të dërgoj, por s'di a do ta hash dot atë pilaf, — foli kryeplaku.

Kështu, or ti, unë që llafos sot do të veja të votoja për fshatin ditën që unë dhe gjithë të tjerët nuk e dinim. Kur i tregova tim eti përse u bë mbledhja te lëmi i Fetiut, ai zgurdulloi sytë dhe më tha: «Do të shkosh ti të votosh për qentë? Ti, Halimi im?!... Jo, or, jo, kjo nuk bëhet kurrë, sa të jem gjallë unë. Ne nuk kemi votuar dhe as që do të votojmë ndonjëherë për ta. Po ti, haramsëz, pse prano-ve?!... Çfarë të porosita unë?...»

— Po mua nuk më caktoi kryeplaku, se ai vuri Pajon. Fshati s'e pranoi atë dhe në vend të tij më caktuan mua, — u shpjegova unë.

— Të caktoi fshati?!...

— Po, po, fshati.

— Atëherë mirë. Bëj si të tha fshati, — e mbylli im atë. E, ç'ta zgjatim, ditën që më tha kryeplaku unë mora rrugën për në prefekturë.

Zjarri i agimit ishte përhapur majë më majë. Ujët e përrrenjve nxitonte të derdhej sa më shpejt, siç nxitoja edhe unë për të vajtur në prefekturë, ku do të votoja për deputetin, që as e dija se ç'syfet ishte për ta krahasuar me ndonjë që i ngjante. Sa herë e parafytyroja, sepse më dilte biçimsëz... Këto që bluaja me vete, torba e bukës për dy ditë dhe guna, që më detyroi im atë ta merrja, më lodhën aq shumë, or shokë, sa nuk e rrëfej dot! Shpirti im e di si zbrita në qendër të nënprefekturës! Tetë orë rrugë pa ndalur në asnjë vend. Me të vënë këmbën te hani i madh, — ju e mbani mend të gjithë, se do të keni fjetur më shumë se unë, më priti një civil i veshur shik, i shoqëruar nga dy xhandarë. Civili me ca faqe të fryra, si ta kishte ngrënë ndonjë bletë, ishte nja tri pëllëmbë më i shkurtër se xhandarët. Në faqen e majtë kishte një xhufkë me qime të zeza, që ia bënte fytyrën taksëz. Vetullat e kuqërremta mbi sytë si lomçka lisi të kallnin datën. «Ky do të jetë deputeti për të cilin do të votoj nesër», mendova me vete dhe bëj të largohem, por zëri i tij më detyroi të ndalem.

— Alimi nga Bërsaka je ti, apo e kam gabim? — pyeti civil, duke shpalosur një si defter bakalli, në të cilin ishte shkruar me laps kopjativ: «ZHëNime».

— Po, unë jam, — iu përgjigja i druajtur.

— Të ka dërguar fshati për të votuar, apo ke ardhur vetë?...

— Po, më ka dërguar fshati për të votuar.

— Do të votosh nesër.

— E di që nesër do të votoj, se më tha kryeplaku.

— S'më duhet ç'të tha kryeplaku, por dëgjo çfarë po të them unë. Do të votosh për gjashtëdhjetë e nëntë veta, ti, Alimi i Bërsakës! — shtoi civili me një ton e hije të rëndë.

— Jo, jo për gjashtëdhjetë e nëntë veta, zotni, se Bërsaka nuk ka aq burra sa thoni ju, po dyzet e nëntë, — ia ktheva unë, duke shikuar herë njërin xhandar, herë tjetrin, ndërsa ata kruanin dhëmbët në heshtje me cimbla të gdhendur me thikë.

— Gjashtëdhjetë e nëntë ka Bërsaka, — foli xhandari i krahut të majtë që ishte më i mbushur dhe nja dy pëllëmbë më i gjatë se xhandari i krahut tjetër. — Po ti je akoma i vogël dhe nuk e njeh mirë fshatin, o Alim... Na ka thënë Pajua neve, aq burra janë në Bërsakë.

— Po, po, na ka thënë Pajua, aq janë, — i erdhi në ndihmë xhandari tjetër, që kishte mbaruar me dhëmbët dhe tani po kruante hundët.

Nuk e zgjata më tej, se më kishte këputur lodhja aq sa më dridheshin gjunjët. Civili, duke shkruar në fletoren që mbante me dorën bufkë, më tha:

— Mirë, o Alim, mirë, se e rregullojmë atë punë, po lëri këto plaçkat gjëkundit dhe lahu, se do të takohemi me deputetin.

— Unë nuk kam ku t'i lë plaçkat, zotni, — iu përgjigja.

— Në qoftë se nuk ke ku i lë, merri me vete, — ma ktheu ai i inatosur. Ia bëri me